



καθήκον είναι να μη φροντίζει μόνο για τη δική του σωτηρία, αλλά ν' αξιώνει παρόμοιας προνοίας και τον λαό που του έχει ανατεθεί, να τον χειραγωγεί και να τον προσκαλεί στην ίδια τελειότητα της θεογνωσίας. Μη λοιπόν κάνεις να διαψευσθούν οι ελπίδες μας, τις οποίες επέτρεψε να σχηματίσουμε η προς τα καλά ροπή και προσοχή σου, μήτε να καταστήσεις ματαίους τους κόπους και αγώνες, που με χαρά αναλάβαμε χάριν της σωτηρίας σας, μήτε να δεχθείς ότι άρχισες μεν με προθυμία να δέχεσαι του θείου κηρύγματος τους λόγους, μετέβαλες δε την προθυμία σε ραθυμία· αλλά διατήρησε ανεξάλειπτη την χαρά κι ευφροσύνη μου για σένα, παρέχοντας όμοιο με την αρχή το τέλος, σύμφωνο τον βίο με την πίστη, και την εξουσία σου να φαίνεται και να ονομάζεται κοινό αγαθό του γένους και της πατρίδος.

Αλλά τώρα πρόσεξε, σε παρακαλώ, φιλόχριστε και πνευματικέ υιέ μας, και ό,τι άλλο ένδοξο και καλό και άξιο στοργής όνομα υπάρχει για σένα· πρόσεξε, πόσες επιθέσεις οργάνωσε ο πονηρός εναντίον της ευσεβούς και μόνης αληθινής θρησκείας των Χριστιανών, επινοώντας διάφορες αιρέσεις και στάσεις, μάχες και πολέμους. Πρόσεξε επίσης και τούτο, πως αυτή τις αντέκρουσε όλες και έστησε λαμπρά τρόπαια εναντίον όλων των αντιπάλων. Και μην απορήσεις, καθώς θ' αναλογίζεσαι τις εναντίον της επινοήσεις και επιβουλές. Διότι, πρώτα, δεν θα μπορούσε να γίνει τόσο περίοπτη και δυνατή και επίσημη διά της νίκης, αν δεν συγκρουόταν μαζί της κανένας εχθρός· κι έπειτα είναι εύκολο να αντιληφθούμε κι εκείνο, ότι όπου ο πονηρός πολεμείται σφοδρότερα, εκεί στέλλει κι αυτός μεθοδικότερα τα βέλη της κακίας του και στήνει τα πολεμικά μηχανήματά του. Πράγματι στα άλλα γένη, επειδή δεν υφίσταται εναντίον του κανένας δυνατός πόλεμος, γι' αυτό δεν εξοπλίζεται ούτε αυτός εναντίον εκείνων στο Χριστώνυμο όμως λαό του Θεού, το άγιο έθνος, το βασίλειο ιεράτευμα, επειδή ξεσηκώνονται ανδρείως καθημερινά δυναμωμένοι με την πίστη κατά των πονηρών πράξεων και μηχανευμάτων του, γι' αυτό κι εκείνος καταφέρνει με μύριες επιβουλές και με όλες τις μεθόδους να υποτάξει μερικούς απ' αυτούς και αγωνίζεται να θλίψει την Εκκλησία του Χριστού, αν και οι αγώνες και τα πονηρεύματά του καταλήγουν σε καταισχύνη.

Άλλωστε τα άλλα έθνη έχουν αδιάκριτα και συγκεχυμένα τα δογματικά φρονήματα, δεν έχουν τίποτε καθαρό και δοκιμασμένο σε ακρίβεια· γι' αυτό δεν φαίνεται σ' εκείνα ούτε η ορθοδοξία ούτε η διαστροφή. Στην καθαρότατη όμως και αγιότατη πίστη των Χριστιανών που έχει μεγάλη ακρίβεια, λόγω της ειλικρίνειας και της ευθύτητας, της εξάρσεως και της ακεραιότητας, όταν επιχειρήσει κανείς να εισφέρει και μικρό δείγμα διαστροφής ή καινοτομίας, αμέσως καταφαίνεται και διακρίνεται η διαστροφή και νοθεία με την παράθεση της αληθείας και του ορθού λόγου, και η ευγένεια των ευσεβών δογμάτων δεν ανέχεται καθόλου ούτε για λίγο

το νόθο γέννημα, ούτε κάτω από την ίδια ονομασία μάλιστα. Πράγματι, όπως στην περίπτωση των διακρινομένων για την ομορφιά τους σωμάτων και μία μικρή κηλίδα που θα σχηματισθεί διακρίνεται και παρατηρείται γρήγορα κατόπιν της συγκρίσεως με την άλλη ομορφιά του σώματος, ενώ στην περίπτωση των ασχημοπροσώπων ανθρώπων δεν μπορούν να διακριθούν εύκολα τα επισυναπτόμενα σημεία της ασχημοσύνης (διότι κρύβονται στα συγγενή και όμοια στοιχεία της αμορφίας), έτσι και στην περίπτωση της πραγματικά ωραιότατης και υπέρλαμπρης θρησκείας και πίστεως των Χριστιανών, ακόμα και το μικρότερο στοιχείο της αν εκτρέψει κανείς, προκαλεί μεγάλη ασχημοσύνη κι αυτό δέχεται αμέσως τον έλεγχο· τα άλλα δε δόγματα των εθνών, επειδή είναι γεμάτα ακοσμία και ασχήμια, δεν επιτρέπουν στους οπαδούς των να λάβουν καμιά συναίσθηση της πρόσθετης ασχημοσύνης.

Όχι δε σ' αυτά μόνο, αλλά και στην περίπτωση όλων των άλλων τεχνών και επιστημών είναι δυνατό να παρατηρήσουμε το ίδιο. Στις ακριβέστετες, εύκολα γίνεται φανερό και το μικρότερο ψεγάδι· στις προστυχότερες όμως, πολλά παραβλέπονται και δεν θεωρούνται καν ελάττωμα. Κι' αν θέλεις, στους άρχοντες και γενικά τους ευρισκομένους σε κάποια εξουσία, και μάλιστα σ' εκείνους που ασκούν σε περισσότερους την εξουσία τους, και το παραμικρότερο ελάττωμα εξογκώνεται, διαδίδεται παντού και γίνεται περιβόητο σε όλους· ενώ στους αρχόμενους και ταπεινότερους πολλά παρόμοια πταίσματα δεν γίνεται γνωστό ούτε ότι επράχθησαν, κρύβονται και διαφεύγουν, αφού σβήνονται από την μικρότητα και ευτέλεια του αμαρτήσαντος.

Όσο λοιπόν η πίστη και λατρεία των Χριστιανών, κατά το μέγεθος και τη δύναμη, το κάλλος και την ακρίβειά της, την καθαρότητα και κάθε άλλη τελειότητα είναι υψηλότερη από τα θρησκευόμενα των εθνών, τόσο ερεθίζεται ο πονηρός στον εναντίον της πόλεμο και τόσο επίσης καταφαίνονται αμέσως τα αμαρτήματα των αφρόνων και κακόβουλων ανθρώπων και ούτε μπορούν ν' αποκρυβούν έστω και για λίγο καιρό ούτε να βρουν υπεκφυγή. Αλλ' όμως η καθολική και αποστολική Εκκλησία του Θεού, όπως είπαμε προ ολίγου, καθιστά σαθρά και άπρακτα όλα τα μηχανήματα του πονηρού, ή μάλλον τα επαναφέρει εναντίον εκείνου που τα κατασκευάζει και εύκολα καταρρίπτει την βλασφημία και καταισχύνει την αναισχυντία των αιρεσιάρχων· διατηρεί ακαταμάχητη και αήττητη τη δύναμή της και στολίζεται διαπαντός με θριάμβους καλούς και σωστικούς για τον κόσμο.

(Περιοδικό Εποπτεία, Φεβρουάριος 1992, Αθήνα)